

Innovative Leadership of School Administrators under Chonburi Primary Educational Service Area Office 2

Sasithorn Kamonmuneerat¹, Kanporn Aiemphaya² and Niwat Noymanee³

Rajabhet Rajanagarindra University, Thailand

¹E-mail: sasithornkamonmuneerat@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-4494-7859>

²Corresponding author email: kanporn2512@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-8443-7771>

³Corresponding author email: nw.noymanee@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9204-9060>

Received 06/01/2025

Revised 11/01/2025

Accepted 13/02/2025

Abstract

Background and Aims: The success of schools in the 4.0 education era, which adapts instruction to students' evolving behavior, uses technology, and produces cutting-edge educational media, depends heavily on the innovative leadership of school administrators. These leaders effectively guide the school to meet its objectives. The objectives of this research were 1) To study the level of innovative leadership of school administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2, 2) To compare the innovative leadership of school administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2 classified by gender, education level, work experience and size of educational institution.

Methodology: The sample groups consisted of teachers from the Chonburi Primary Educational Area Office 2, for the Academic year 2024, comprising 302 teachers. The sample size was calculated using Krejci and Morgan's table and random sampling, based on the size of the educational institution. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire, with a consistency index of 0.50 or higher, and an overall reliability of 0.98. Data analysis statistics include frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance.

Results: The research results were found: (1) The level of Innovative leadership of school administrators according to the opinion from teacher under Chonburi Primary Educational Service Area Office 2 showed the overall and aspect average at high level from the highest to lowest average including aspect of innovative creativity, aspect of innovative vision, aspect of creating innovative organizational atmosphere and aspect of innovative teamwork. (2) The result from comparing the innovative leadership of school administrators according to the opinion from teachers under Chonburi Primary Educational Service Area Office 2 based on gender, education, and the size of the school, showed overall difference with no statistical significance, while work experience showed overall difference with significance at the .05 level.

Conclusion: According to the research, School Administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2 exhibit the highest level of innovative leadership, with idealized

influence being the strongest and shared vision being the lowest. There were no differences based on gender, educational background, and size of educational institution; however, differences were observed based on work experience.

Keywords: Innovative Leadership; School Administrators

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ศศิธร กมลณัณรัตน์, กัญญา เอี่ยมพญา และนิวัฒน์ น้อยมณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อความสำเร็จของสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 ที่มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนไป มีการประยุกต์เทคโนโลยี สร้างสรรค์สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 302 คน กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครชี และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.50 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย: ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรเชิงนวัตกรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน และประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล: จากการศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสูงที่สุด โดยการมีด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมมากที่สุด และด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมมีน้อยที่สุด ไม่พบความแตกต่างกันตามเพศ ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา แต่พบความแตกต่างกันตามประสบการณ์ทำงาน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม; ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

จากสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าในทุกมิติ การจัดการศึกษารวมทั้งสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ซึ่งจะเห็นได้ว่าความสำคัญในการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตถือเป็นงานสำคัญ ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นหนึ่งในปัจจัยการขับเคลื่อนและยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580) ด้านการพัฒนาศักยภาพคน โดยมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ ได้รับการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย มีการยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน และส่งเสริมศักยภาพวัยสูงอายุซึ่งเป็นกลไกส่งเสริมให้ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง มีจิตสำนึกความเป็นไทยเด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการสมวัยตั้งแต่ช่วงวัยเรียนและวัยรุ่นเพื่อให้มีทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมทางการศึกษายุคใหม่ ซึ่งเป็นทักษะที่มาจากศักยภาพภายในตัวบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการปรับใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ รวมถึงการพัฒนาความรู้ความสามารถของครู และบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีคุณลักษณะที่เป็นนักพัฒนาวิสัยทัศน์มีความชำนาญเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารสร้างความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญด้านการสร้างและพัฒนานวัตกรรม รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศพื้นที่นวัตกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา เป็นการพัฒนาการศึกษาเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงตามกระแสของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (พัฒนศักดิ์ อภัยสม และคณะ, 2565)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยให้มีการนำวิธีการบริหารแบบใหม่เข้ามาใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรสามารถจัดการเรียนการสอนของนักเรียนให้เรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการศึกษา หลักการ แนวคิด และแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยมีการเปิดโอกาสให้มีการฝึกใช้ความเป็นผู้นำ และภาวะผู้นำได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้เป็นนักบริหารมืออาชีพ (ปฐมนิธิฐา มาเชค, 2564) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำองค์กรให้อยู่ได้ด้วยความสามารถในการแก้ไขปัญหา และมีความคิดสร้างสรรค์ด้านนวัตกรรมซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นนวัตกรรมถือเป็นสิ่งใหม่หรือสิ่งเดิมที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดขึ้น นวัตกรรมจะมีการพัฒนาต่อยอดจากความคิดสร้างสรรค์ของผู้นำ เป็นการใช้ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ อย่างบูรณาการ (อภิรักษ์ บุปผาชื่น, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 (2567) มีการนำนโยบายและกฎกระทรวงศึกษาธิการมากำหนดทิศทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตั้งเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศ ตรงตามวิสัยทัศน์ “องค์กรคุณภาพ ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียน เรียนดี มีความสุข ” และนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านที่ 4 มีการมุ่งเน้นการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้ที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการกระจายอำนาจให้ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารโรงเรียนให้เป็นพื้นที่นวัตกรรม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมใน

การขับเคลื่อนพร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาที่เอื้ออำนวยให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษา

ผู้วิจัยจึงได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้น (Pilot study) โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด สอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 50 คน และพบปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม มีการวางแผนการดำเนินงานในรูปแบบเดิม ขาดความรู้ใหม่เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษา 2) ปัญหาด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้ความสำคัญเกี่ยวกับนโยบายด้านการเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นบางส่วน รวมถึงมีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาที่ไม่ชัดเจน 3) ปัญหาการสร้างบรรยากาศของการส่งเสริมบรรยากาศเชิงนวัตกรรมในสถานศึกษา ขาดการให้คำปรึกษาเมื่อบุคลากรพบเจอปัญหาดำเนินการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา 4) ปัญหาการทำงานเป็นทีมมีการบริหารจัดการภายในโรงเรียน โดยไม่มีการกระจายอำนาจ ขาดการประสานงานแก่บุคลากร และการมอบหมายงานที่ชัดเจน

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาท และความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาการบริหารจัดการภายในสถานศึกษารวมถึงการบริหารจัดการเรียนรู้ของครูให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

เพ็ญภา แสงแก้ว (2565) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเถิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเถิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเถิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน และ 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเถิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

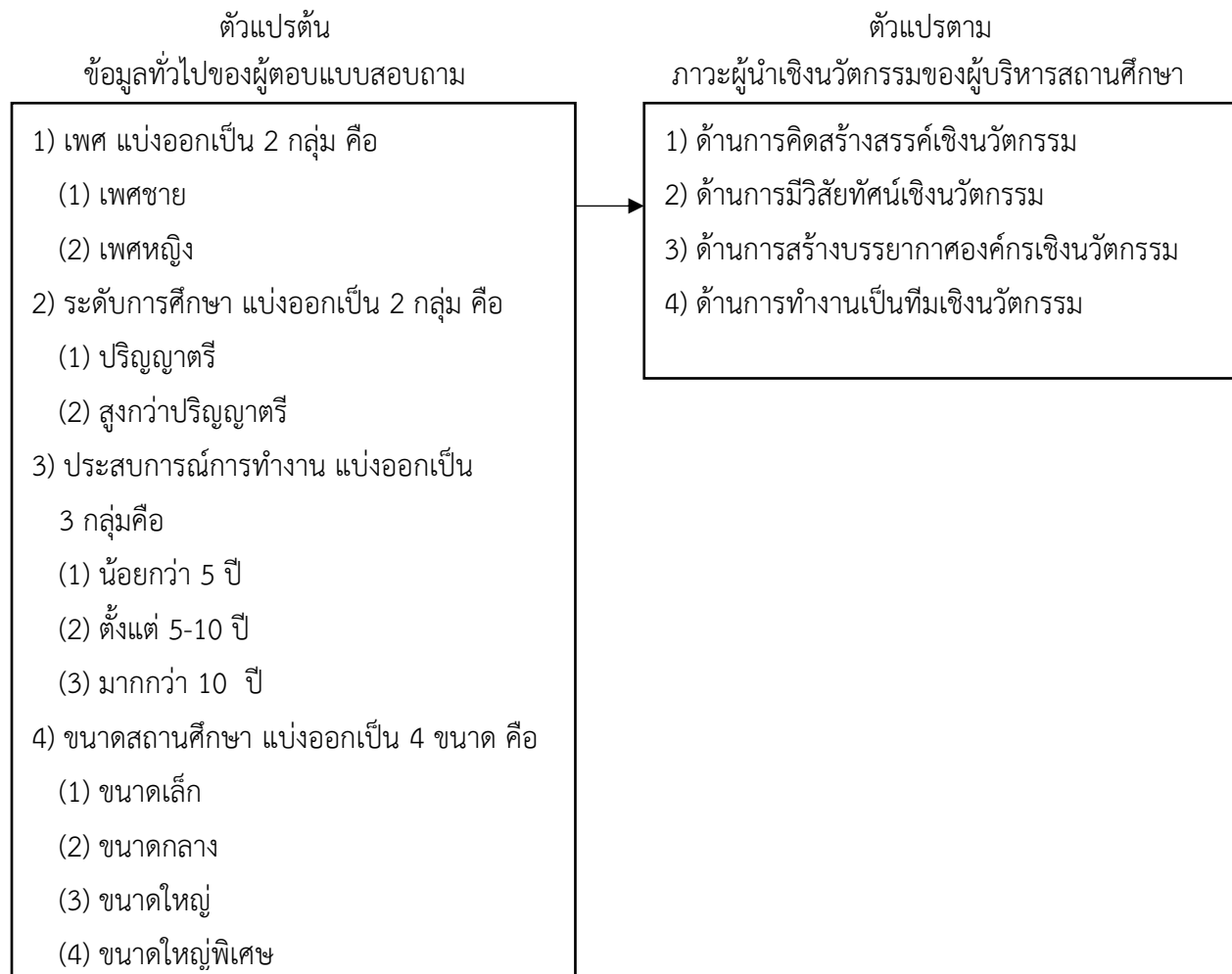
กุลนาถ แยม่วงค์ และ ชนมณี ศิลาบุญกิจ (2566) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง และด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและทำงานเป็นทีม ตามลำดับ 2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นฤมล แจ่มสว่าง และ กรรณิกา ไวโสภา (2566) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่าง 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .05 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยนำหลักการมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรเชิงนวัตกรรม 4) ด้านการทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,370 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 302 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 302 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Muti-stage sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามชูศรี วงศ์รัตน์ (2564)

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามชูศรี วงศ์รัตน์ (2564)

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์นิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

3.4 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.5 นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

3.6 นำแบบสอบถามที่วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98

3.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 เขียนคำร้องเสนอต่องานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล โดยส่งผ่านระบบสนับสนุนการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ระบบ AMSS++) ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามโดยสแกนคิวอาร์โค้ดทำแบบสอบถามผ่านทางระบบออนไลน์

4.3 เมื่อได้รับผลการทำแบบสอบถามผ่านทางระบบออนไลน์แล้ว ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล

4.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายเป็นรายข้อรายด้าน และโดยรวม

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาของครู โดยการทำสอบค่าที (t-test) สองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent-Sample t-test)

5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	95	31.46
เพศหญิง	207	68.54
รวม	302	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	245	81.13
สูงกว่าปริญญาตรี	57	18.87
รวม	302	100.00
ประสบการณ์ทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	67	22.19
ตั้งแต่ 5-10 ปี	154	50.99

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
มากกว่า 10 ปี	81	26.82
รวม	302	100.00
ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	58	19.21
ขนาดกลาง	154	50.99
ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดใหญ่	60	19.87
ขนาดใหญ่พิเศษ	30	9.93
รวม	302	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 302 คน ส่วนใหญ่ ได้แก่ เพศหญิง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 68.54 รองลงมา ได้แก่ เพศชาย จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 31.46 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ ได้แก่ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 81.13 รองลงมา ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 18.87 ประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่ ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 50.99 รองลงมา ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 26.82 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 22.19 ขนาดสถานศึกษาส่วนใหญ่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 50.99 รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 19.87 รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 19.21 ลำดับสุดท้าย สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 9.93

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวม

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม	4.24	.32	มาก	4
2	ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม	4.30	.51	มาก	1
3	ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรเชิงนวัตกรรม	4.27	.39	มาก	3
4	ด้านการทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม	4.29	.34	มาก	2
ภาพรวม		4.28	.30	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28, S.D. = .30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.30, S.D. = .51$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.29, S.D. = .34$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรเชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.27, S.D. = .39$) และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.24, S.D. = .32$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตาราง 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	เพศ				t	p-value
		ชาย		หญิง			
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม	4.27	.24	4.23	.35	1.143	.114
2	ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม	4.31	.53	4.29	.50	.349	.985
3	ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรเชิงนวัตกรรม	4.28	.40	4.27	.39	.038	.715
4	ด้านการทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม	4.26	.37	4.30	.33	-1.081	.530
	ภาพรวม	4.28	.30	4.27	.30	.105	.576

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับการศึกษา				t	p-value
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม	4.24	.31	4.25	.36	-.239	.380
2	ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม	4.27	.51	4.39	.51	-1.531	.783
3	ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร เชิงนวัตกรรม	4.25	.40	4.38	.34	-2.446	.141

ด้านที่	รายการ	ระดับการศึกษา				t	p-value
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
4	ด้านการทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม	4.27	.35	4.35	.33	-1.519	.419
	ภาพรวม	4.26	.30	4.34	.27	-2.003	.228

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความ	SS	Df	MS	F	p-value
	แปรปรวน					
ด้านการคิดสร้างสรรค์ เชิงนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	.986	2	.493	5.030*	.007
	ภายใน	29.308	299	.098		
	รวม	30.294	301			
ด้านการมีวิสัยทัศน์ เชิงนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.306	2	1.653	6.543*	.002
	ภายใน	75.530	299	.253		
	รวม	78.835	301			
ด้านการสร้างบรรยากาศ องค์กรเชิงนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.633	2	.817	5.504*	.004
	ภายใน	44.361	299	.148		
	รวม	45.994	301			
ด้านการทำงานเป็นทีม เชิงนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	.948	2	.474	4.092*	.018
	ภายใน	34.634	299	.116		
	รวม	35.582	301			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.968	2	.484	5.579*	.004
	ภายใน	25.928	299	.087		
	รวม	26.896	301			

* $P \leq .05$

จากตาราง 5 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความ					
	แปรปรวน	SS	Df	MS	F	p-value
ด้านการคิดสร้างสรรค์ เชิงนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	.308	3	.103	1.020	.384
	ภายใน	29.986	298	.101		
	รวม	30.294	301			
ด้านการมีวิสัยทัศน์ เชิงนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	.272	3	.091	.344	.794
	ภายใน	78.563	298	.264		
	รวม	78.835	301			
ด้านการสร้างบรรยากาศ องค์กรเชิงนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	.391	3	.130	.851	.467
	ภายใน	45.603	298	.153		
	รวม	45.994	301			
ด้านการทำงานเป็นทีม เชิงนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	.021	3	.007	.059	.981
	ภายใน	35.561	298	.119		
	รวม	35.582	301			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.156	3	.052	.581	.628
	ภายใน	26.740	298	.090		
	รวม	26.896	301			

* $P \leq .05$

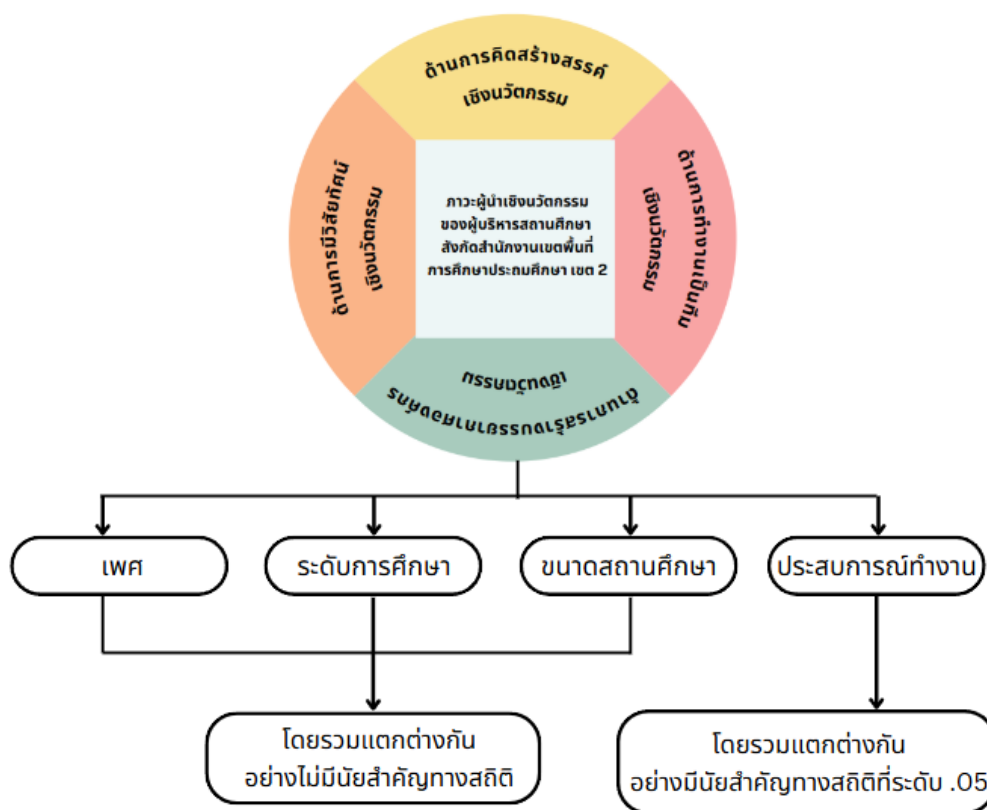
จากตาราง 6 พบว่า ครูที่ทำงานอยู่สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม และด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรเชิงนวัตกรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และประสบการณ์ทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุป เป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แผนผังความคิดสรุปผลการวิจัย

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิง นวัตกรรม รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรเชิงนวัตกรรม ส่วน ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยมีการจัด อบรมส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะและความรู้ด้านนวัตกรรมการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการ พัฒนาสื่อนวัตกรรมให้ทันสมัย พร้อมตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางบริบทสังคมในยุคปัจจุบันผู้บริหาร สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน กล้าคิดและลงมือปฏิบัติ พร้อมทั้งมีการเปิดรับแนวคิดใหม่ๆ และยังให้ความสำคัญ ในการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม อีกทั้งมีการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่บุคลากร เพื่อพัฒนาและ

ขับเคลื่อนนวัตกรรมในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของพัฒนศักดิ์ อภัยสม และคณะ (2565)กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาวัตกรรมการสนับสนุนการบริหารและจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความรอบรู้ในด้านนวัตกรรม มีแบบนวัตกรรมภายในสถานศึกษา และสามารถถ่ายทอดนวัตกรรมไปสู่ผู้เรียนได้ ซึ่งนวัตกรรมจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หากผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปลี่ยนแปลงวิธีคิดให้เป็นความคิดเชิงนวัตกรรม มีการฝึกปฏิบัติต่อเนื่องจนเกิดเป็นทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของดิยาภรณ์ ประสิทธิ์ผล (2564) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มพระยาจักร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มพระยาจักร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

2.1 เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากที่ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ที่มีเพศต่างกัน มีมุมมอง ทักษะคิด ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเหมือนๆ กัน และผู้บริหารมีการให้ความสำคัญในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการมอบหมายงานตามทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ และความถนัดของครูภายในสถานศึกษาโดยไม่คำนึงถึงบริบททางเพศ ผู้บริหารมีการให้ความสำคัญต่อความเท่าเทียมทางเพศในการลงมือปฏิบัติงานโดยไม่นำปัจจัยทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความสามารถของบุคลากรในการนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษา ส่งผลให้ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของพิมพ์ฉัตร รสสุธรรม (2565) ระบุว่า การศึกษาเจตคติสังคมต่อการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศต่อการปฏิบัติงานภายในองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับสังคม ค่านิยม วัฒนธรรม ซึ่งมีการแสดงให้เห็นถึงเพศชายและเพศหญิงจะมีความเข้าใจในเรื่อง ความเท่าเทียมกันทางเพศ มีการปลูกฝังค่านิยมการให้โอกาสการปฏิบัติงานที่เสมอภาคกัน และ มีการกำหนดบทบาทของเพศหญิงและเพศชายให้สามารถยืดหยุ่นได้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญภา แสงแก้ว (2565) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ได้รับการจัดอบรมทักษะปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาที่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตนเองเช่นเดียวกัน อีกทั้งยังได้รับการส่งเสริมการทำงานร่วมกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนทรัพยากรด้านสื่อวัตกรรมการศึกษา มีการสร้างขวัญกำลังใจ และสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความสามารถของครูทุกระดับการศึกษา ส่งผลให้ครูที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีมุมมองต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริดา แพงไทย (2567) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันอาจได้รับการสนับสนุน และส่งเสริมพัฒนาด้านนวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจของแนวทางในการบริหารงาน และนวัตกรรมใหม่ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่

ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีพลอยไพริน พิศจะโปะ และณฐาพัชร วรพงศ์พัชร (2567) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้ความสำคัญกับครูในการปฏิบัติงาน โดยมีการมอบหมาย งานที่ไม่คำนึงถึงระยะเวลาการทำงานของบุคลากร ซึ่งครูที่มีประสบการณ์มากมีการเปิดใจยอมรับการใช้เทคโนโลยี ค่อนข้างน้อย ซึ่งแตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์น้อย จะมีความสนใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และมีการนำ เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษา ส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน จึงมีมุมมองต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ มัทธนา วังนอมศักดิ์ และคณะ (2565) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการกำหนดสถานภาพใน การปฏิบัติงานของบุคคลตามประสบการณ์ เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงตำแหน่งหน้าที่ของงานที่ปฏิบัติที่แตกต่างกัน ครูที่มี ประสบการณ์ต่างกันจึงให้ความสำคัญกับผู้บริหารไม่เหมือนกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล แจ่มสว่าง และ กรรณิกา ไวโสภา (2566) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ ทำงาน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

2.3 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันได้รับแนวคิด หลักการ และกระบวนการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่เหมือนกัน ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้งยังมีการส่งเสริม ให้สถานศึกษาทุกขนาดให้กลายเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยมีการสร้างความรู้ความชำนาญในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม มีการจัดอบรมส่งเสริมบุคลากร เพื่อสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรมให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา ทุกขนาด ส่งผลให้ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ อลิสร่า ทับเที่ยง และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2567) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยมีวิสัยทัศน์ในการเปลี่ยนแปลง ที่ชัดเจนในการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีการสร้างบรรยากาศให้องค์กร และครูได้ปฏิบัติงานร่วมกัน ผู้บริหาร สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาทดลองใช้นวัตกรรมการศึกษาใหม่ๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ งานมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ อาษา และคณะ (2566) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการข้อมูลและมีการสื่อสารการปฏิบัติงานที่ชัดเจนภายในองค์กร
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการดำเนินการนวัตกรรมทางการศึกษาให้ชัดเจน มีการวิเคราะห์วางแผน และเตรียมความพร้อมในด้านทรัพยากร
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะนวัตกรรมใหม่ในการจัดการสอน ควรมีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้บริหารให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และแนวทางการพัฒนาสื่อนวัตกรรม
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดบทบาท และความรับผิดชอบของบุคลากรภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ควรมีการสื่อสาร การประสานงานอย่างเปิดกว้าง และโปร่งใสในทีม
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์ โดยใช้ประสบการณ์ที่แตกต่างนี้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ผู้บริหารมีแนวทางในการดำเนินงานใหม่ภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

- 1) ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
- 2) ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
- 3) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กุลนาถ แยมวงค์ และชนมณี ศิลาณกิจ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*, 10(1), 137-150.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2564). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 15). อมรการพิมพ์.
- ติยาภรณ์ ประสิทธิ์ผล. (2564). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มพระยาจักร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 1(1), 61-67.
- นฤมล แฉ่งสว่าง และกรรณิกา ไวโสภา. (2566). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. *วารสารวิชาการรัตนบุคย์*, 5(1), 385-397.
- ปณณิษฐา มาเชก. (2564). การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุค Thailand 4.0. *Journal of Information and Learning*, 32(3), 83-91.
- พัฒนศักดิ์ อภัยสม, ณัฐธาดา คณารักษ์, ดนุตา ณ กาฬสินธุ์, อติพันธ์ แก้วนิล, ชวนคิด มะเสนา และนิรมิต ขาวระนอง. (2565). แบบภาวะผู้นำทางการศึกษายุคใหม่. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 16(2), 1-12.
- พิมพ์ฉัตร รสสุธรรม. (2565). การส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายในมุมมองของคนรุ่นใหม่ในสังคมไทย. *วารสารมจร การพัฒนาสังคม*, 7(1), 220-231.

- เพ็ญภา แสงแก้ว. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา
เถิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยพะเยา.
- มณีพลอยไพริน พิศจะโปะ และณฐาพัชร วรพงศ์พัชร. (2567). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏวไลยอลงกรณ์*, 2(1), 22-33.
- มัทนา วังถนอมศักดิ์, คณิศร เงินฉลาด, ธนภูมิ มากแก้ว และอดิวัฒน์ เรือนริน. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 5(4), 159-
170.
- ศศิธรา แพงไทย. (2567). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
หนองคาย เขต 1. *Journal of Applied Education*, 2(5), 19-27.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (2567). แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2566-2570.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2566-
2580 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุวัฒน์ อาษาสิงห์ จำรัส มุ่งเผือกกลาง สุนทร โคตรบรรเทา สมเดช สาวันดี และชีวิน บุญถม. (2566). ภาวะผู้นำเชิง
นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2.
Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3(6), 447-458.
- อภิรักษ์ บุผาชื่น. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม: การขับเคลื่อนองค์การสู่ความเป็นเลิศ นวัตกรรมการศึกษา
และการวิจัย. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 4 (3), 203-216.
- อลิสรา ทับเที่ยง และนิรันดร์ จุลทรัพย์. (2567). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่
21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1. *วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 9(2), 158-171.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York: Harper & Row.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.